

BOROS ERIKA
A Kereszt

Valaki lassan felfelé tart.
 Tövisről vérharman csepeg.
 Valaki fel, a csúcs felé tart,
 hogy önmagát feszítse meg.
 (Dsida Jenő)

Ébredzem, bár még félálomban a szülői ház kertjében rohangálok, mert nem lelem a pálinkát adó, vén körtefánkat, aztán hirtelen erős fénysugár csapódik az erkélyajtóra, és elúzi ezt az álomfoszlányt is. A tudat alól lassan kúszik elő egy mélyre ásott kórházi képsor. Tekintetem a fényben „füstölgő”, szemközti háztetőre vetődik, és ekkor gyógyszer vagy szesz szaga csapódik orromba, élesedik a kép, a gyomrom görcsbe rándul, mozdulni sem bírok, az ágy szélébe kapaszkodom.

Tárgul a tér: a második szívműtét után jó fél évvel később ismét a rehabilitációs osztályon fekszem, ébredzem, behull a fény a kórterembe, a szemközti ház előtti lilaakácfürtök is megmutatják magukat, és mi az injekciózó nővérekére várunk. A kórterem a napirendi programját éli, kis társalkodóvá alakul, élet-sorsok bomlanak ki előttünk, képsorok vagy képkockák vetítik elénk a másik beteg életét. Őket hallgatva, tudva tudom, hogy a magam keresztjét nem cserélném fel az övékkel, az enyémet már jól ismerem, testhezálló, és bevált. Igazi támaszt, életerőt családunktól kapunk, jönnek, átölelnek, megsimogatnak. Ennyi kell, „semmi ráadás”, és visszatér belénk az élet! Hallom, ahogy daktilusokat zeng „a picinyke szénfejú cinke”, és „csengve-nevetve” gyönyörködöm ebben a világban. Istenem, de szép a teremtett világod! Napközben egy szarkapárra lettem figyelmes, egyikük bent ült a villanyoszlop tetején kialakított fészekben, a másik ki-kirepült táplálékért, olykor egy-egy egy ágacska is hozott. Napokon keresztül, szabályos ütemben. Egyik délután ismét láttam kirepülni a madarat, de haza nem tért még órák múlva sem. A nap már hanyatlóban volt, és ekkor a fészek-őrző madár odahagyta a fészket, a közeli dróthálóra telepedett, és éktelen sivalkodásba kezdett. Válasz nem érkezett, és a párja sem jött. Következő reggel még ott kuporgott a fészek közelében, hangtalanul.

Évekkel ezelőtt szívvizsgálatra hívott a kardiológus barátnőm, csak úgy, rutinból. Riadtan felkiáltott, a billentyűt tartó húrok leszakadva libegtek-lobogtak:

műtetre azonnal! „Hallom a hangot, értem a szót”, mint Arany János *Ágnes asszonya*, és addig nincs semmi baj! Hogy mit is? Hogy átfűrészelik a mellkasomat? Hogy leállítják a szívemet, no, ugyan, ugyan, ez nem nekem szól. „Oh! irgalom atyja, ne hagyj el.” Aztán, mire a Hősök terén az Andrassy út sarkáig értem, lerogytam a földre egy kertrács mellé, verejtékezve, és néztem a semmibe. Dél felé járhatott az idő, egy szívsebész neve volt a zsebemben, riasztottam a fiam, és irány a klinika! A folyósón tébláboltunk, amikor szembejött velünk egy lobogó, fehér köpeny, egy magas, mosolygós arcú, bajuszos orvos – mint az ürmösi székely, Bódi nagyapóm. Éppen őt kerestük, olyan biztonságot sugallt, hogy azonnal a szikéjére bíztam volna magam. „Szíved, a bomlott, / ócska kolompot / hozd ide, hozd ide, hozd ide már!” (Áprily Lajos). Javításra szorult, hát legyen! Sikeres műtét, az első; gyors felépülés, és vissza a munkahelyre. A hit kegyelmével élő ember, én, megértőbb lettem embertársaimhoz, de pörlekedni kezdtem: Istenem, ezt még miért kellett, míg bezzeg mások... S akkor egy sornyi vers – „Krisztusnak és Pilátusnak egyformán szolgálni nem lehet” (Dsida Jenő) – zavarta meg a „belülről látók” fényességével dicsekedő egómat...

„Jött velem az idő”, a kellenél is gyorsabban, naponta cikáztam a munkahelyemen a földszint és a harmadik emelet között, „Szép a világ, gyönyörű a világ, és nincs hiba benne” (Dsida Jenő), de a sérült lelki egyensúlyomért imák kellettek – nemrégiben olvastam, hogy egy tudós kísérleti alanyain kimutatta: ima hatására a fagociták száma meghatszorozódott, tehát az immunsejtekre és az idegrendszerre is csodás hatással bír.

Kardiológus barátnőm ismét vizsgálatra hívott. Utána csak annyit mondott, aorta- és kéthegeyű billentyű cseréje vár rád, keresd a már jól ismert professzorodat. „Testem törött volt, és nehéz a lelkem” (Dsida Jenő), persze, hogy félttem, de a halál gondolata meg sem fordult a fejemben. A fizikai szenvedésnek célja és értelme van, tanítja Csontváry-Kosztka Tivadar *Fohászokodó Krisztusa* is. Húsvét előtt, a böjti időszakban volt a második műtét, utána az intenzív osztályra kerültem. A „kívül-belül / leselkedő halál elől” menekülőben ébredtem körbefüggönyözött ágyamon, füstös köd hullámozott át a kórtermen, de némi körvonalak élesedtek a résre nyitott függönyön át – egyedül fekszem a monitorok között, velem szemben egy magas állólámpa vagy gépezet, a kivetítőkön számok, és mert túl hangos a csipogás

a fejem fölött, felpillantok... és látom, a visszapillantó tükrömön is csak számok. Pillanatra sem szakad meg a gépezet, zúg, kattog, bűg, csörömpöl, még csenget is. Elhúzzák az egyik szárnyat, és fölém hajol egy jéghideg arc, kezében festett üvegtállal: mellkasröntgent szeretne. Áttörte az aurámat, és ezért sikoltva tiltakozom, nem tehet mást, elvonul. Tudom, hogy hol vagyok, az intenzíven, és hogy Húsvétra felgyógyulok, és a Keresztút stációit morzsolgatom, hiszen Krisztus kereszthalála megváltott minket. Feltámadunk, életünk nem egy sötét gödörben ér véget. Hirtelen minden elsötétül. Az ágyamról látom magam odébb, a szoba közepén felállított halálos ágyon, egy kis mécses pislákol a padlón, majd a betegágyamon fekve jobbra, az ablak felé fordulok, amely elé lassan egy hatalmas Kereszt ereszkedik alá. Én meg érzem, az imák ereje emel a Kereszthez, elérem és átölelem,

szorosán ölelem a Kereszt lábát – az otthoni, a brassóbelvárosi templom Keresztjének lábát. Az orvosok hívták a fiamat a kialakult helyzet miatt, én azonban nem éreztem zavarodottságot, „tisztá fejjel” válaszoltam, miközben bensőmben szokatlan melegség áradt szét, és ez az emberszeretet azóta is ott munkál bennem. Így cseréltem fel az Otthonomat Itthonra, Brassót a fővárosra, mert orvosfüggő lettem. Ebben a nyugalomban, amiben élek, tudom: megengedett a szenvedés is, de nem vagyunk egyedül, értem is „valaki fel a csúcs felé” tartott, és értem is „Tövistről vérharmat csepegett”.

Hiányérzetem? Hogy az olvasók lassan feledik a tanító, író, költő, hívő Gárdonyi Gézát, és hogy a transzcendenst érintő és nemzetföltő, a június 20-án 100 éve elhunyt Csontváryt soha nem méltatták kellő tisztelettel. Merre lehetnek mostanság a fecskék?

Dudás Sándor: Arany János